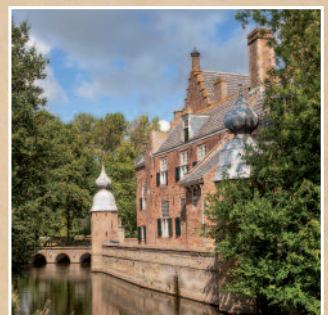

De Kop van Schouwen

René van den Berge

De Kop van Schouwen

Marberg Media | Bergschenhoek

The image shows three vertical, weathered wooden posts of varying heights and thicknesses, set against a bright, cloudy sky. The posts are light-colored with some darker, possibly stained or charred, areas. The background is a vast, open landscape with a sandy or light-colored ground and some distant, low hills or dunes under a bright, overcast sky with scattered clouds. The overall tone is bright and somewhat desaturated.

Teksten en beeldresearch: René van den Berge
Tekstreviews: Jolanda Tevel, Huib Boogert en Jaap Duiser
Vormgeving: Studio Anton Sinke, www.studioantonsinke.nl

ISBN 978 90 820494 5 9

© 2015 Marberg Media
www.marbergmedia.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No parts of this book may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any others means without prior permission from the publisher.

Inhoud

De Kop van Schouwen	6
Streekgeschiedenis	7
De Schouwse kust	29
Natuurmonument Kop van Schouwen	36
Kastelen Haamstede en Moermond	47
Kerken	54
Vuurtoren	63
Korenmolen De Graanhalm	67
Bakkerij Sonnemans	70
Museum De Burghse Schoole	73
Schouwse folklore: strao-rieën	76
Fotoverantwoording	80

Noordzee

Renesse

Noordwelle

Nieuw-Haamstede

Burgh-Haamstede

Westerschouwen

Oosterschelde

Noordzee

N57

Roggenplaat

Vluchthaven Neeltje Jans

Deltapark Neeltje Jans

Werkiland Neeltje Jans

4

Betonhaven

De Kop van Schouwen

Een afwisselende, liefst eenentwintig kilometer lange kustlijn met imposante duinpartijen en brede, witte stranden. Achter de stranden een fraai bos- en duingebied, dat grotendeels vrij toegankelijk is. Mooie zonsopgangen en prachtige wolkenluchten, in steeds ander licht. Een rijke en tastbare historie in de vorm van twee van oorsprong middeleeuwse kastelen. En een prettig maritiem klimaat.

Het klinkt als een recept voor een goede vakantie. En dat is het ook. Niet voor niets is de westkust van Schouwen-Duiveland, of zoals de bewoners zelf zeggen: de *Kop van Schouwen*, al generaties lang een begrip bij strand- en natuurliefhebbers. Een geslaagde mengeling van rust, ruimte, natuur, historie en vertier. Alle seizoenen hebben er hun eigen aantrekkingskracht. Met drie tot vier miljoen overnachtingen per jaar behoort het gebied tot de populairste vakantiebestemmingen aan de Nederlandse kust. Maar het is er zo uitgestrekt dat je elkaar nooit voor de voeten loopt. Zelfs midden in het zomerseizoen zijn er plekken op het strand of in de natuur waar je je alleen waant.

Behalve Burgh-Haamstede en Renesse horen ook de buurtschappen Westenschouwen, Nieuw-Haamstede en Burghsluis tot de Kop van Schouwen. Veel, zo niet alles is er gericht op het toerisme. Het aanbod aan hotels, pensions, appartementen, vakantiewoningen en campings is overweldigend. En ook de horeca is goed vertegenwoordigd. Voor een hapje of een drankje hoef je nooit lang te zoeken. In Renesse en Burgh-Haamstede kun je gezellig winkelen. Je struikelt er over de terrasjes, restaurants, kledingzaken en souvenir- en lifestylewinkels, waarvan een aantal het gehele jaar door zeven dagen per week open is. Voor watersporters is het dijkdorpje Burghsluis met zijn kleinschalige jachthaven een prima plek om voor anker te gaan. Het is de thuishaven van het passagiersschip MS Onrust, waarmee je de Oosterschelde, het grootste nationaal park van Nederland, per boot kunt verkennen. In Westenschouwen en Nieuw-Haamstede staan strandvertier en wandel- of fietstochten door bos en duin bovenaan de agenda.

In dit boek lees je over het op veel plaatsen nog tastbare verleden van de Kop van Schouwen en wordt je meegenomen langs de mooiste en meest opmerkelijke plekjes die het gebied vandaag de dag zo bijzonder maken.

Streekgeschiedenis

Vijftien kilometer uit de Zeeuwse kust wordt in 2001 een menselijk bot opgevist uit de Noordzee. Het blijkt een 40.000 tot 90.000 jaar oud schedelfragment van een mannelijke Neanderthaler, die de typisch Zeeuwse jongensnaam Krijn krijgt. Nooit eerder is een menselijk fossiel van die ouderdom aangetroffen op Nederlandse bodem.

In de tijd van Krijn ziet het landschap er heel anders uit dan vandaag. De Noordzee is nog geen zee, maar een door grote rivieren doorsneden koude en winderige laagvlakte. Onafzienbare grasvlakten strekken zich uit zover het oog reikt. Een vrij eentonige wereld, maar rijk aan voedsel. Er leven wolharige mammoeten, reuzenherten, neushoorns, rendieren, lynxen, wolven, sabeltandtijgers en .... mensen! Krijn leeft van de jacht en trekt te voet van de ene naar de andere plek. Hij is niet oud geworden en sterft al rond zijn twintigste.

De vondst van het botfragment van Krijn toont aan dat er tienduizenden jaren geleden al mensen woonden in de omgeving van Schouwen. Maar van permanente bewoning is lang geen sprake geweest. In de millennia na Krijn sterven de Neanderthalers uit en begint de aarde op te warmen, waardoor de zeespiegel stijgt en het Noordzeebekken onder water komt te staan.

